

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Simon Looijestein	Datum	17 september 2025
E-mail	Simon.looijestein@utrecht.nl	Kenmerk	31246161
Type brief	Aanbiedingsbrief, Voortgangsbrief	Onderwerp	Plan van Aanpak Rekenkamerrapport 'Gas Terugnemen' en stand van zaken Overvecht-Noord aardgasvrij
Bijlage(n)	2	Beleidsveld	Energie en Klimaat

Geachte leden van de raad,

In deze brief informeren we uw raad over het plan van aanpak dat opgesteld is aan de hand van de aanbevelingen die de raad heeft overgenomen van de rekenkamerrapportage 'Gas terugnemen'. Daarnaast informeren we u met deze brief over de stand van zaken van het project Overvecht-Noord aardgasvrij.

Plan van Aanpak

In de raadvergadering van 17 juli 2025 hebben we met u gesproken over het rekenkameronderzoek "Gas terugnemen". In dit debat ging het onder andere over de geleerde lessen, de aanbevelingen van de Rekenkamer en de manier waarop u met deze aanbevelingen omgaat. In het plan van aanpak beschrijven we hoe we uitvoering geven aan de door uw raad overgenomen aanbevelingen. Het volledige plan van aanpak zit voor de leesbaarheid in de bijlage bij deze brief.

Overvecht-Noord

Op 25 april 2024 heeft het college [motie 155](#) overgenomen waarin uw raad het college opdraagt om alle warmteopties in Overvecht-Noord te onderzoeken, de voor- en nadelen per optie te benoemen, uit te leggen welke argumenten hebben geleid tot bepaalde warmteoplossingen en te komen tot een nieuw plan. Op 9 juli 2024 hebben we u [geïnformeerd](#) over de vijf uitgangspunten die we bij de uitwerking van deze motie hanteren en over de technische analyse die we uitvoeren als basis voor de nieuwe plannen voor Overvecht-Noord.

Uitkomsten technische analyse

Voor de wijk is een gedetailleerde technische analyse uitgevoerd (zie bijlage). In de analyse zijn acht warmteoplossingen onderzocht en beoordeeld. De uitkomsten van deze beoordeling liggen dicht bij elkaar. Hierdoor tekent zich geen duidelijke voorkeursrichting af voor Overvecht-Noord wat betreft de warmteoplossing.

De uitkomsten van de analyse vormen dan ook geen aanleiding om de uitbreiding van het bestaande warmtenet als voorkeursoptie te heroverwegen. Dit is in lijn met de beleidsnota Warmte die voor besluitvorming aan u is voorgelegd. De argumenten die deze voorkeur onderbouwen, en waarom deze boven individuele oplossingen verkozen wordt, zijn eerder toegelicht in de [raadsbrief](#) van 3 november 2023. Deze argumenten zijn nog steeds actueel.

Drie voorwaarden om stappen te zetten

Dat de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) en de Wet collectieve warmte (Wcw) per 1 januari 2026 in werking lijken te treden is één van de weinige lichtpuntjes in het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving. Om stappen te kunnen zetten, moeten de volgende drie seinen ook op groen staan:

- Financiële voorwaarden op orde: Op dit moment is een warmtenet te duur waardoor het geen aantrekkelijk alternatief is voor bewoners. In Utrecht, maar ook in de rest van Nederland, kwamen de afgelopen jaren warmtenetprojecten één voor één tot stilstand. Het Rijk werkt aan maatregelen om warmtenetten haalbaar en betaalbaar te maken. Deze maatregelen zijn aangekondigd in de brief aan de Tweede Kamer van 7 oktober 2024. In de Kamerbrief van 17 april 2025 geeft de minister van Klimaat en Groene Groei een stand van zaken van de maatregelen waar ze aan denkt: prijsgaranties, tarieflimieten, inrichten waarborgfonds voor het afdekken van risico's en nieuwe subsidies. De maatregelen zijn nog in ontwikkeling, waardoor de gevolgen voor warmtenetten in Utrecht nog niet duidelijk zijn. We houden de ontwikkelingen in de gaten en informeren u zodra er meer duidelijkheid is over wat dit betekent voor de warmtenetplannen in Utrecht. Gezien de val van het kabinet houden we rekening met vertraging van de uitwerking van deze maatregelen.
- Warmtebedrijf dat bereid is om te investeren: De eigenaar van het Utrechtse stadswarmtenet Eneco heeft aangegeven niet te investeren in het bestaande warmtenet, zolang er onzekerheid blijft bestaan over de voorwaarden in de Wet collectie warmte (Wcw). Aan deze onzekerheid komt pas een einde als de Wcw in werking is getreden en de onderliggende Algemene maatregelen van Bestuur (AmvB's) zijn vastgesteld, beiden vooralsnog medio 2026, waarin is opgenomen (1) hoe de kostprijs-plus methode werkt op basis waarvan de energietarieven worden bepaald en (2) hoe de restwaarde van een warmtebedrijf wordt vastgesteld ten behoeve van de overdracht aan een publieke partij. We verwachten om die reden niet eerder dan in 2026 (en mogelijk 2027) duidelijkheid te krijgen voor de warmtebedrijven. Mogelijk wordt een publieke partij actief, bijvoorbeeld het Rijk (EBN) of een ander publiek warmtebedrijf. Tegelijkertijd werken wij zelf aan een deelneming in een publiek warmtebedrijf, dat in eerste instantie bedoeld is voor de gebieden waar nog nieuwe netten gerealiseerd kunnen worden. In het raadsvoorstel "[Eigendomsvariant publiek warmtebedrijf](#)" stellen wij aan uw raad voor om HVC te kiezen als Utrechts warmtebedrijf.
- Geen netcongestie: De afgelopen jaren is netcongestie één van de grootste uitdagingen geworden waar we binnen de energietransitie (maar ook daarbuiten) mee te maken hebben. Op dit moment kunnen er geen collectieve warmteoplossingen gerealiseerd worden waarbij ergens in de keten een nieuwe grootverbruikersaansluiting nodig is. Dit is bijvoorbeeld aan de orde bij realisatie van een warmteoplossing met gebruik van een (collectieve) WKO (Warmte-Koude-Opslag)-installatie. Maar ook kleinverbruikersaansluitingen en het verhogen van de elektriciteitsvraag zoals het grootschalig uitrollen van individuele warmtepompen draagt bij aan netcongestie. Het uitbreiden van het warmtenet is een oplossing die wel goed scoort op netbewust verwarmen. Het huidige warmtenet gebruikt namelijk bestaande bronnen waar geen nieuwe aansluiting voor nodig is en waar al op de juiste temperatuur wordt geleverd zonder toevoeging van elektriciteit.

Zolang de eerste twee voorwaarden niet zijn ingevuld, kunnen we geen grote stappen zetten in Overvecht-Noord. Dit geldt voor heel Nederland. Op dit moment is geen goede inschatting te geven hoelang het duurt voordat voorwaarde 1 en 2 zijn ingevuld. Er zijn dusdanig veel variabelen en onzekerheden dat het onmogelijk is om een betrouwbare planning op te stellen. Tegelijkertijd realiseren we ons dat bewoners van de wijk al sinds 2017 wachten op duidelijkheid. Het is dan ook ons streven om hen, ondanks de onzekerheden, zo snel mogelijk helderheid te bieden over het vervolg, zodat ze weten waar ze aan toe zijn.

Wat gebeurt er al wel?

De boodschap dat we op dit moment geen grote stappen kunnen zetten is teleurstellend en tegelijkertijd de realiteit. Dit maakt dat het nu geen zin heeft om nieuwe plannen te ontwikkelen waarvan we weten dat ze voorlopig niet uitvoerbaar zijn. Tegelijkertijd betekent dit niet dat er de komende jaren niets gebeurt. Ook in andere buurten hebben we de koers van de buurtaanpak verlegd naar aardgasvrij-spijtvrij. Hier hebben we u via een raadsbrief op [28 oktober 2024](#) over geïnformeerd. Op het moment dat we weer aan de slag kunnen met de uitbreiding van het warmtenet, zijn zoveel mogelijk woningen daarop voorbereid en kunnen we snel uit de startblokken. Het aardgasvrij-klaar maken, gebeurt op verschillende manieren:

- Elektrisch koken en grootschalige renovaties: Veel bewoners van Overvecht-Noord koken nog op gas. De overstap naar elektrisch koken is daarom een belangrijke stap in het aardgasvrij maken van Overvecht-Noord. In het oorspronkelijke plan voor Overvecht-Noord was de overstap naar elektrisch koken een integraal onderdeel van het aanbod. We merken gelukkig dat op de natuurlijke vervangingsmomenten elektrisch koken de standaard is geworden en dat er dus geen actieve stimulering hierop nodig is. Zowel bij particuliere eigenaren die hun keukens vervangen als bij de woningcorporaties die groot onderhoud uitvoeren is dit het geval. We hebben geen actueel zicht op de aantallen bij de particuliere woningen (met de inwerkingtreding van de Wgiw wordt dat beter) maar van de corporaties weten we dat in Overvecht-Noord flinke stappen zijn gezet. Zo heeft woningbouwcorporatie Woonin de afgelopen jaren een aantal grote renovaties van haar complexen voorbereid en deels uitgevoerd. Deze complexen zijn reeds aangesloten op het warmtenet en met het vervangen van de gasfornuizen voor inductiekookplaten zijn er vanaf 2017 al 2.350 woningen aardgasvrij geworden.
- VvE-aanpak: Met subsidie van het Volkshuisvestingsfonds werken we aan een aanpak voor de verduurzaming van grote VvE-complexen in heel Overvecht. In totaal worden ruim 850 particuliere woningeigenaren in VvE's geholpen, waarvan een deel ook in Overvecht -Noord. Vanuit het gemeentelijke VvE-loket worden de VvE's met adviseurs en procesbegeleiders ondersteund om de isolatie te realiseren.

De bewoners van Overvecht-Noord centraal

In het gesprek met uw raad gaf u aan dat het tijd is om concreet actie te ondernemen. Daar zijn we het van harte mee eens. Ondanks dat we nu geen uitbreiding van het warmtenet realiseren in Overvecht-Noord, willen we wel graag gerichte stappen zetten die bijdragen aan energiebesparing, bewustwording en gereed voor aardgasvrij en spijtvrij. Daarom gaan we, ter uitvoering van [motie 337](#), het volgende doen:

- Iedereen bereiken: De afgelopen jaren hebben we veel bewoners bereikt, maar met sommige bewoners is het nog niet gelukt om contact te leggen. Daar willen we graag nog een slag in slaan. We willen dat iedereen op de hoogte is van de besparingsmogelijkheden en de hulp die wij kunnen bieden. We gaan als volgt te werk:

- Een-op-één contact: We kiezen voor een proactieve benadering waarbij we lokale partijen vragen gericht bij bewoners aan te bellen. We werken daarbij samen met sleutelfiguren, buurtinitiatieven, woningcorporaties en andere maatschappelijke organisaties en onderzoeken het inzetten van warmtecoaches uit de wijk met diverse culturele en taalkundige achtergronden die gebruik kunnen maken van hun netwerken in de wijk. In de gesprekken met bewoners vertellen we over de kansen en mogelijkheden en welk aanbod wij voor hen hebben: maatwerkadvies, subsidies en andere regelingen. We werken in lijn met de regeling Energieke buurten, maar dan net een slag intensiever en waar nodig met maatwerk (want dé Overvechter bestaat niet). In de gesprekken proberen we te achterhalen waarom bewoners er tegenop zien om stappen te zetten en wat we anders moeten doen om ze over de streep te trekken.
- Ideeënbus: Om de Overvechter de ruimte te bieden ook zelf met voorstellen te komen, richten we een laagdrempelig fonds in zonder ingewikkelde aanvraagprocedures. Daarmee kunnen ze geld aanvragen om met hun buurt/straat stappen te zetten op het gebied van duurzaamheid/de energietransitie. We geven geen vaste formats mee. De ideeënbus is niet bedoeld voor het uitvoeren van (onderzoeken naar) warmteoplossingen, maar richt zich meer op isoleren en besparen, ventileren en zonnepanelen. Het idee mag zich ook richten op het versterken van de samenwerking in de buurt, zolang het een relatie heeft met verduurzaming van de woning. De ideeënbus willen we handen en voeten geven met partijen uit de wijk. Zij krijgen de taak om het idee te concretiseren maar ook om te helpen om in een buurt iets te organiseren waar het niet vanzelf ontstaat omdat de organisatiekracht ontbreekt.
- Antoniuskwartier en Klopvaart-Zuid: We willen ook graag aan de slag met de in totaal 272 woningen in Antoniuskwartier en Klopvaart-Zuid. Deze woningen zijn recent gebouwd en daardoor optimaal geïsoleerd. Deze woningen zijn zeer geschikt om te verwarmen met een warmtepomp. Dit is vanuit het oogpunt van netcongestie echter minder wenselijk. Daarom willen we met Stedin, vooruitlopend op het invullen van voorwaarde 3 (netcongestie), in deze buurten een pilot starten met netbewuste aanstuurbare warmtepompen. De uitkomsten van deze pilot kunnen van grote waarde zijn voor de manier waarop we de woningen en woonarken/boten aan gaan pakken.

De kosten voor de inzet van extra capaciteit om bewoners met subsidies te helpen, de begeleiding van bewoners bij het bedenken en uitwerken van ideeën/initiatieven en het uitvoeren van de ideeën/initiatieven van bewoners kunnen worden gedekt uit de PAW-procesgelden. Dit is een budget waar nog 285.000 euro van over is en staat los van de 4,7 miljoen uitvoeringsgeld.

Tot slot

Het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving verloopt stroef. Niet alleen in Utrecht, maar in heel Nederland. De problemen die we ondervinden bij warmtenetprojecten zijn complex en hoewel er wordt gewerkt aan oplossingen, worden er slechts kleine stapjes gezet. Dat is teleurstellend gezien de ambitie die we als stad hebben. En voor de bewoners van Overvecht-Noord is het teleurstellend dat we op dit moment niet kunnen doorpakken terwijl sommigen al jaren wachten op duidelijkheid. We volgen de ontwikkelingen op Rijksniveau en voeren een stevige lobby in samenwerking met de VNG, de G4 en andere gemeenten.

Burgemeester en wethouders

Datum 17 september 2025
Ons kenmerk 31246161

Tegelijkertijd willen we, samen met de bewoners van Overvecht-Noord, op korte termijn kleine stappen blijven zetten richting een aardgasvrije stad in 2050.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,